



L 2031

H 040 (utbildning)
A 060 (skola)

Delgivningskvitto

	Riksantikvarieämbetet
Ink.	2005-11-07
Alltidhults Intresseförening.....	

Byggnadsminnesförklaring av Alltidhults skola på fastigheten Alltidhult 1:42, Jämshögs socken, Olofströms kommun

Beslut

Länstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1 § lag (1988:950) om kulturminnen m.m. (kulturminneslagen), Alltidhults skola, Alltidhult 1:42, Olofströms kommun, för byggnadsminne. Avgränsningen av byggnadsminnet har markerats med blått på bifogad karta, bilaga 2.

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten i Blekinge län. Se bilaga 1.

Föreskrifter

Länstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2 § kulturminneslagen följande skyddsföreskrifter:

1. Skolan och uthuset får ej flyttas eller rivas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras exteriört.
2. Byggnaderna skall underhållas så att de ej förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras med lämpligt material och metoder på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.
3. Interiören, omfattande fast inredning, snickerier och ytskikt, får ej förändras.
4. Det område kring skolan som markerats med blått på den till ärendet hörande kartan, bilaga 2, får ej utan länsstyrelsens tillstånd ytterligare bebyggas och skall hållas i sådant skick att skolhusets och uthusets karaktär och utseende inte förvanskas.

Länstyrelsen lämnar på begäran råd och anvisningar i fråga om vård och underhåll av byggnaderna.

Enligt 3 kap 21 § kulturminneslagen gäller beslutet om byggnadsminnesförklaring även om det överklagas.

2005-11-08 beslöt Kmh
Kopierat till Kfh & BM-reg. A. g.



Om fråga uppkommer att ändra byggnadsminnet i strid mot skyddsföreskrifterna skall ansökan om tillstånd ske hos länsstyrelsen, som enligt 3 kap 14 § lagen om kulturminnen m.m. får lämna tillstånd till ändringen om särskilda skäl föreligger.

Redogörelse för ärendet m.m.

Fråga om att förklara Alltidhults skola på fastigheten Alltidhult 1:42 i Jämshögs socken, Olofströms kommun, för byggnadsminne, väcktes den 21 maj 2001 av Alltidhults intresseförening.

Samråd har skett med Riksantikvarieämbetet och Blekinge Museum.

Olofströms kommun har beretts tillfälle att yttra sig.

Motivering

Alltidhult

Alltidhults skola ligger i Alltidhults by i Blekinges västra skogsbygd, i Jämshögs socken i Olofströms kommun. Byn ligger på den smala landremsan mellan sjöarna Halen och Raslängen. Ett tiotal hus ligger strödda i det steniga men natursköna landskapet av löv- och barrskogar brutna av sjöarnas vattenspeglar och steniga hagar inhägnade av stengärdesgårdar.

Historik

1842 antogs en folkskolestadga som föreskrev en obligatorisk folkskola. Folkskolestadgan fick ett stort genomslag och antalet skolor i socknen ökade från 5 till 15 skolor på mindre än 15 år. Skolutbildningen i Jämshög var indelad i tre kurser på vardera två år. I byn Alltidhult anordnades en skola på byns allmänning 1844. Skollokalen utgjordes av ett torp som flyttades från slutningen mitt emot allmänningen. 1877 byggdes skolan till med en riktig skolsal. De tidigare lokalerna i det gamla torpet blev lärarbostad med tre rum och kök vilket ansågs som en mycket förnämlig bostad med tidens mått.

Under 1880-talet nådde elevantalet i Alltidhults skola sin kulmen med över 50 barn. Därefter sjönk barnantalet till 20-30 vid sekelskiftet 1900 då flera av barnen började gå i skola i Jämshög. 1943 fanns endast en elev kvar och skolan stängdes. Idag ägs och förvaltas byggnaderna av Alltidhults intresseförening och används som samlingslokal för bygden.

Två kända författare har anknytning till Alltidhult och skolan. Sven-Edvin Salje anses vara den svenska bonderomanens förnyare och fyra av hans böcker har filmats. Han skrev romaner med motiv hämtade från bygden och Alltidhult. Salje mötte sin blivande hustru när hon arbetade som lärarinna i skolan och Salje lär ha tillbringat många skrivande stunder i lärarbostaden.

Postadress

SE-371 86 KARLSKRONA

Dokument: 3122-01 beslut

Besöksadress

Ronnebygatan 22

Telefon

0455-870 00

Telefax

0455-875 45

Postgiro

3 51 80-9



Författaren och nobelpristagaren Harry Martinsson gick i Alltidhults skola 1913-14 när han som sockenbarn var inhytt på gård i byn. I den självbiografiska romanen "Nässlorna blommar" beskriver han bl.a. sin tid i Alltidhult och han har även skrivit dikten "Alltidhult".

Byggnadsbeskrivning

Den lilla skolbyggnaden ligger vid en mindre grusväg i en sluttning omgiven av lövskog och stengärdesgårdsinhägnade hagar. Skolhuset är en timrad envåningsbyggnad på en hög murad stengrund. Fasaden är klädd med rödfärgad oprofilerad locklistpanel med vitmålade snickerier. Sadelstakets träspån är sedan 1936 täckt med svartmålad pannplåt. Byggnadens två entréer har vackert snidade empiredörrar. Under skolsalen finns en källare.

Skolsalen ligger i byggnadens östra del. Fast inredning i form av dörrar, trägolv, vedlår och väggskåp finns bevarade. Längs väggarna står några långa enkla träbänkar kvar från skolans ursprungliga tid. Lärarbostaden inrättades 1877 i byggnadens västra del i det ursprungliga torpet som flyttades till platsen 1844. Även denna del av byggnaden är till stor del bevarad bl.a. genom rumsindelning och fasta snickeridetaljer som dörrar, lister, foder och trägolv. I två av rummen finns runda kakelugnar av ljusgult kakel. Den stora öppna vinden sträcker sig över hela huset och bryts endast av de två skorstensstockarna.

På husets baksida finns en stenmursinhägnad trädgård som idag till största delen består av en gräsmatta. Här fanns tidigare skolträdgården där varje elev hade sin egen lilla täppa. Ett tiotal meter öster om skolhuset finns ett äldre uthus som innehöll en vedbod, stallpiltor och avtråde för både elever och skolpersonal. Det är byggt av stolpverkskonstruktion som klänts med rödfärgad locklistpanel. Sadelstaket är, liksom skolhusets tak, täckt med svartmålad pannplåt. Vedbodutrymmet är idag omgjort till tvättrum för turister. Söder om skolhuset finns en ny brunnsöverbyggnad som uppfördes då den tidigare var i dåligt skick.

Kulturhistoriskt värde

Alltidhults skola är en välbevarad mindre skolbyggnad med sitt ursprung i folkskolestadgans första år. Det är en typisk folkskola på landsbygden, en skoltyp där en stor del av det svenska folket en gång fick sin enda utbildning. I skolan finns såväl skolsal som lärarbostad, rester av en skolträdgård samt ekonomibygnad bevarad. Även skolans omgivning är i stort oförändrad. Tillsammans skapar dessa komponenter en helhetsbild av den tid då skolan ännu var i bruk.

Alltidhults skola har även anknytning till två kända svenska författare, Sven-Edvin Salje och Harry Martinsson. Skolan har ett viktigt identitetsskapande värde för Olofström och för den sydsvenska skogsbygden och den välbevarade helheten har ett pedagogiskt värde.

Det finns närmare ett 60-tal byggnadsminnen i Sverige med anknytning till utbildning varav de flesta är representanter för högre utbildningar som läroverk, katedralskolor och universitet. I Blekinge finns en byggnadsminnesförklarad skola, Vaggaskolan. Elva av landets folkskolor har byggnadsminnesförklarats. De är representativa offentliga bygg-



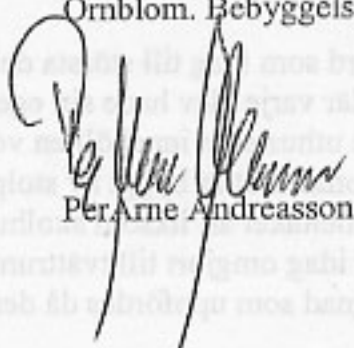
nader i stadsmiljö eller skolor i sockencentrum bredvid andra allmänna byggnader. Alltidhults skola är dock äldre än dessa och skiljer sig något från de övriga då den visar hur man i fattig skogsbygd återanvände en befintlig byggnad för att uppfylla folkskolestadgans krav.

Det finns för närvarande ca 81 byggnadsminnen i Blekinge län. 53 av dessa ligger i Karlskrona kommun varav 48 i Karlskrona stad. De hör främst till det militära arvet men även några stadsgårdar är representerade. I Olofströms kommun finns endast fyra byggnadsminnen som dock visar viktiga och representativa delar av kommunens historia.

Sammantaget är Alltidhults skola således synnerligen märklig och uppfyller därför genom sitt kulturhistoriska värde, enligt länsstyrelsens mening, förutsättningarna att förklaras som byggnadsminne.

Detta beslut har fattats av länsråd PerArne Andreasson.

Deltagande i beslutet har varit länsassessor Karin Andersson och planarkitekt Marianne Örnblom. Bebyggelseantikvarie Anette Johansson är föredragande.


PerArne Andreasson


Anette Johansson



Bilagor:

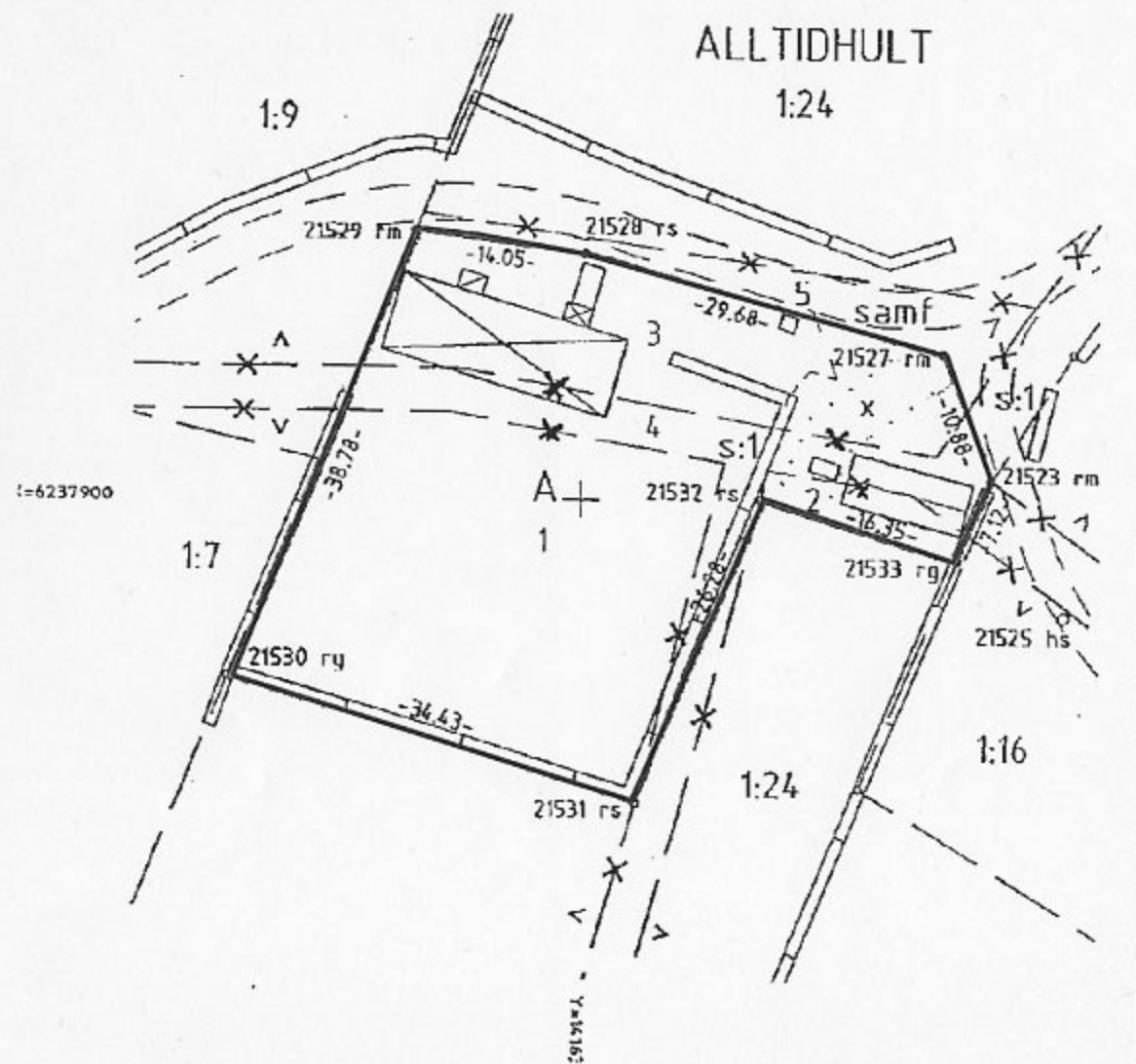
- Bilaga 1 Hur man överklagar
- Bilaga 2 Utdrag ur karta 3E 7d. Översiktskarta.
- Bilaga 3 Fastighetskarta med byggnadsminnesavgränsning
- Bilaga 4 Dokumentation inför byggnadsminnesförklaring

Kopia samt bilaga 1, 2 och 3 till:
Riksantikvarieämbetet. Delg.kvitto

Kopia samt bilaga 2, 3 och 4 till:
Blekingen Museum
Adm. service/press
Akten

Kopia samt bilaga 2 och 3 till:
Centralsdiariet
BM-register
Kartarkivet
Länsantikvarien
Deltagande

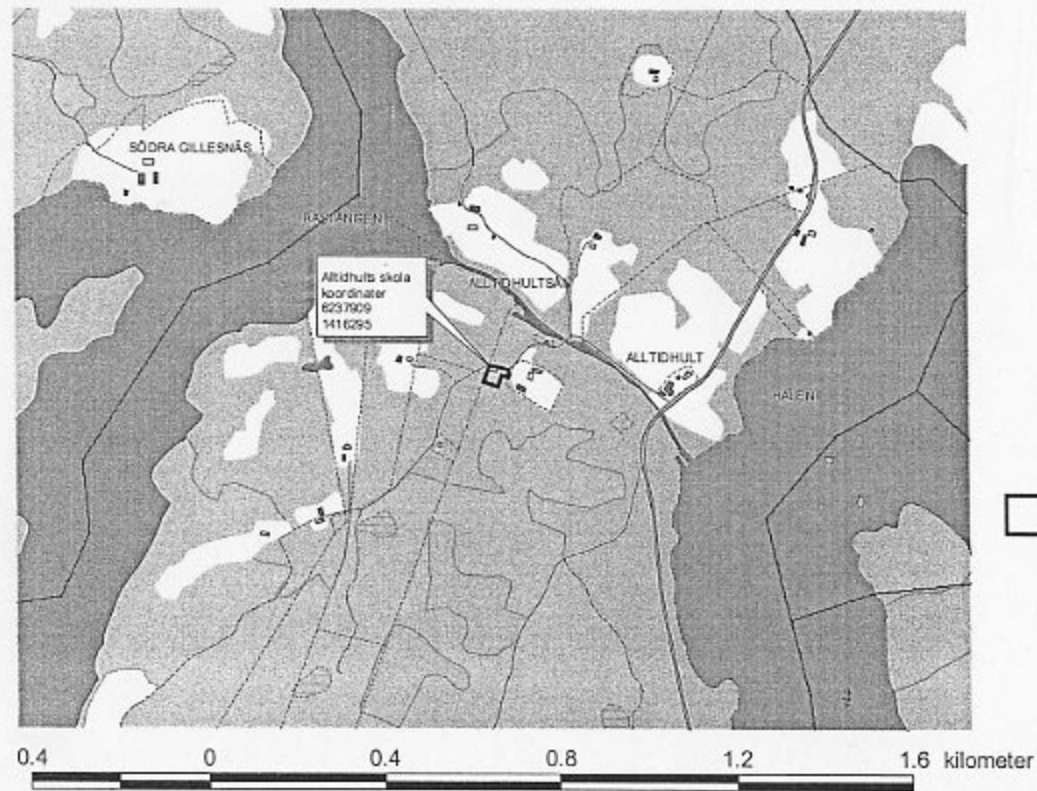
Kopia med laga kraft till:
Lantmäterimyndigheten i Blekinge län
Riksantikvarieämbetet
Olofströms kommun, miljö- och byggnadsnämnden



Alltidhults skola Byggnadsminne

Bilaga 2

Dnr 432-3122-01



□ Byggnadsminnesgräns

